

Рейс К.В.

*аспірант 2-го курсу кафедри конституційного права та
правосуддя економіко-правового факультету
Одеського національного університету імені І.І.Мечникова*

ПРАВОВІ ЗАСАДИ ДОПУСКУ ДО НАДАННЯ КВАЛІФІКОВАНОЇ ПРАВОВОЇ ДОПОМОГИ В РЕСПУБЛІЦІ ПОЛЬЩА

В умовах реформування адвокатури України важливим завданням є дослідження позитивного досвіду іноземних держав у даній сфері правовідносин. Система надання кваліфікованої правової допомоги в Польщі є дуже близькою до аналогічної системи в Україні, однак, на наше глибоке переконання, польська система є значно досконалішою за українську.

Згідно законодавства республіки Польща кваліфіковану правову допомогу можуть надавати адвокати (пол. «adwokat»), юридичні радники (пол. «radca prawny»), іноземні адвокати, а також в дуже обмеженому колі питань – правники, тобто особи, що мають ступінь магістра в галузі права (пол. «prawnik»).

Поділ юридичних професій в Польщі вперше відбувся у 1959 році на підставі закону, який забороняв адвокатам представляти інтереси державних підприємств і кооперативів, які на той момент були основними формами економічної активності. Для цієї мети цим законом було запроваджено нову професію – юридичний радник. На той момент юридичними радниками могли стати випускники юридичних факультетів, які пройшли додатковий дворічний курс навчання та здали кваліфікаційні іспити. Після здачі кваліфікаційних іспитів прізвище особи вносилось до державного реєстру юридичних радників, який вела державна арбітражна комісія. слід зазначити, що до 1982 року юридичні радники могли здійснювати професійну діяльність виключно на державних підприємствах.

Відмінність між професією адвоката та юридичного радника відповідно до Закону «Про адвокатуру» від 26.05.1982 р. та Закону «Про юридичних радників» від 06.07.1982 р. полягає в тому, що юридичні радники не мають права захищати осіб, які притягуються як обвинувачені у кримінальному процесі. також, на відміну від адвокатів, юридичним радникам дозволяється укладати трудові договори з комерційними організаціями, а також поєднувати свою

діяльність з іншою комерційною діяльністю.

адвокати та юридичні радники мають власні незалежні асоціації: верховну колегію адвокатів та Національну раду юридичних радників. членство в асоціації є обов'язковим для того, щоб мати можливість практикувати відповідну професію. юристи можуть бути членами обох асоціацій одночасно, однак вони не можуть практикувати обидві професії.

існує декілька способів вступу до асоціації адвокатів або юридичних радників. Зокрема, найбільш поширений спосіб – це отримання вищої юридичної освіти, проходження трирічних підготовчих курсів та складання іспиту. альтернативою проходження підготовчих курсів є здійснення професійної діяльності в якості правника протягом п'яти років. вступ до асоціацій також відкритий для докторів філософії в галузі права, які склали вступний іспит або мають трирічний професійний юридичний досвід. крім того, членами асоціацій можуть бути особи, які мають вищий науковий ступінь у галузі права, а саме: хабілітований доктор (пол. «doktorhabilitowany») або професор. такі особи мають переважне право вступу до асоціації без складання будь-яких вступних іспитів.

Підготовчі курси зазвичай тривають протягом трьох років. Програма підготовки включає в себе теоретичну та практичну частини. відповідно до законодавства кожен слухач (пол. «aplikant») має свого індивідуального наставника, який повинен бути практиком відповідної спеціальності.

іспит – це письмовий тест, який складається з теоретичної та практичної частини. до програми іспиту входять наступні дисципліни:

- 1) кримінальне право і кримінальний процес;
- 2) правопорушення та судовий розгляд;
- 3) фінансове кримінальне право і фінансовий кримінальний процес;
- 4) цивільне право і цивільний процес;
- 5) сімейне право;
- 6) публічне комерційне право;
- 7) комерційні товариства та приватне комерційне право;
- 8) трудове право та соціальне забезпечення;
- 9) адміністративне право та адміністративний процес;
- 10) адміністративне судочинство;
- 11) право Європейського союзу;

12) конституційне право;

13) організація правосуддя в Польщі.

для того, щоб успішно скласти іспит, необхідно правильно відповісти на 2/3 усіх питань.

Після прийняття до асоціації адвокатів або юридичних радників, особа має можливість змінити відповідну професію юридичного радника на адвоката або навпаки.

діяльність іноземних юристів регулюється Законом «Про надання іноземними юристами правової допомоги на території Польської республіки» від 5 липня 2002 р. відповідно до закону іноземні юристи можуть практикувати професійну діяльність в межахповноважень адвоката або юридичного радника, за умови внесення особи в реєстр іноземних юристів, який ведеться відповідними місцевими радами адвокатів або юридичних радників.

внесення до реєстру здійснюється за заявою зацікавленої особи і затверджується відповідною місцевою радою адвокатів або юридичних радників.

таким чином, система допуску до надання кваліфікованої правової допомоги в Польщі є дуже розвинутою, що гарантує якість вказаних послуг, та є однією з основних вимог для існування правової демократичної держави.